

Sygn. akt II PK 143/15

POSTANOWIENIE

Dnia 12 stycznia 2016 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Bogusław Cudowski

w sprawie z powództwa M. K.
przeciwko C. W. S.A. we W.
z udziałem interwenientów ubocznych Z. F., P. J.
o zadośćuczynienie, rentę uzupełniającą i zwrot kosztów leczenia,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń Społecznych i Spraw
Publicznych w dniu 12 stycznia 2016 r.,
na skutek skargi kasacyjnej powoda od wyroku Sądu Apelacyjnego
z dnia 26 marca 2014 r.,

**odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej i odstępuje od
obciążenia strony powodowej kosztami postępowania
kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Powód dochodził zasądzenia od strony pozwanej kwoty 500.000 zł wraz z odsetkami od 11 czerwca 2009 r. tytułem zadośćuczynienia za krzywdę, ból i cierpienie spowodowane skutkami wypadku podczas wykonywania pracy oraz zasądzenia renty wyrównawczej w kwocie po 1.000 zł miesięcznie wraz z rentą skapitalizowaną za okres od 1 września 2001 r. do 30 września 2009 r. w łącznej kwocie 97.000 zł wraz z ustawowymi odsetkami, kwoty 3.521,34 zł tytułem zwrotu kosztów leczenia, a także ustalenia, że strona pozwana ponosi odpowiedzialność za skutki wypadku mogące ujawnić się w przyszłości.

Wyrokiem z 13 maja 2011 r. Sąd Okręgowy we W. zasądził na rzecz powoda kwotę 163.521,24 zł tytułem zadośćuczynienia oraz zwrotu kosztów leczenia wraz z odsetkami od 11 czerwca 2009 r., kwotę 33.324,74 zł tytułem skapitalizowanej renty za okres od 1 października 2006 r. do 30 października 2009 r., rentę uzupełniającą za okres od listopada 2009 r. do marca 2011 r. oraz rentę uzupełniającą na przyszłość od kwietnia 2011 r. w kwocie po 1.000 zł miesięcznie. Oddalił powództwo w pozostałym zakresie.

Wyrok Sądu Okręgowego zaskarżyły obie strony. Powód zaskarżył wyrok w zakresie części dotyczącej wysokości zasądanego zadośćuczynienia i kosztów zastępstwa. Strona pozwana zaskarżyła wyrok w części dotyczącej wysokości zasądanego zadośćuczynienia, ustalonego stopnia przyczynienia się powoda i kosztów procesu.

Sąd Apelacyjny wyrokiem z 10 listopada 2011 r. zmienił zaskarżony wyrok, obniżając kwotę zadośćuczynienia i odszkodowania do kwoty 83.521,24 zł nie naruszając rozstrzygnięcia o odsetkach (pkt I), w pozostałym zakresie oddalił apelację pozwanego (pkt II), w całości oddalił apelację powoda (pkt III), w pkt. IV-VI rozstrzygając o kosztach postępowania.

Powód zaskarżył wyrok Sądu Apelacyjnego skargą kasacyjną w zakresie pkt. I ponad zasądaną kwotę 83.521,24 zł, pkt III - w zakresie oddalającym apelację powoda oraz w zakresie pkt IV-VI.

Wyrokiem z dnia 14 listopada 2012 r. (II PK 92/12) Sąd Najwyższy uchylił zaskarżony wyrok w pkt. I ponad zasądaną kwotę 83.521,24 zł, oraz w pkt. III-VI i sprawę w tym zakresie przekazał Sądowi Apelacyjnemu do ponownego rozpoznania i orzeczenia o kosztach postępowania kasacyjnego.

Po ponownym rozpoznaniu sprawy Sąd Apelacyjny wyrokiem z 26 marca 2014 r. oddalił obie apelacje (pkt I), zniósł wzajemnie między stronami koszt postępowania apelacyjnego (pkt II), zasądził od pozwanego na rzecz powoda kwotę 3.600 zł tytułem zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego.

Wyrok Sądu Apelacyjnego z 26 marca 2014 r. powód zaskarżył skargą kasacyjną w zakresie pkt. I oddalającego apelację powoda oraz pkt. II co do zwrotu kosztów procesu. Zarzucił naruszenie prawa materialnego, to jest art. 445 § 1 k.c. w zw. z art. 444 § 1 k.c. i art. 361 § 1 i 2 k.c.; oraz przepisów postępowania, to jest:

(-) art. 286 k.p.c. w zw. z art. 391 § 1 k.p.c., art. 378 § 1 k.p.c., art. 382 k.p.c. oraz art. 386 § 4 k.p.c., (-) art. 378 § 1 k.p.c., art. 382 k.p.c. oraz art. 386 § 4 k.p.c., (-) art. 367 § 1 k.p.c., art. 78 i art. 176 ust. 1 Konstytucji RP oraz art. 386 § 4 k.p.c. w zw. z art. 391 § 1 k.p.c.

We wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania wskazał, że skarga jest oczywiście uzasadniona ze względu na naruszenie przez Sąd Apelacyjny art. 445 § 1 k.c. w zw. z art. 444 § 1 k.c. i art. 361 § 1 i 2 k.c. oraz ustalenie wysokości zadośćuczynienia w odniesieniu do 35% uszczerbku na zdrowiu psychicznym powoda. Skarżący uzasadniał, że Sąd Apelacyjny na podstawie opinii uzupełniającej biegłych sądowych psychiatry i psychologa z 29 stycznia 2014 r. ustalił, że w przeszłości uszczerbek na zdrowiu powoda wynosił 60%, a obecnie uszczerbek na zdrowiu psychicznym powoda wynosi 35%; niemniej dokonując tych ustaleń pominął, że biegły sądowy neurolog w opinii z 29 marca 2013 r. stwierdził, że w uszczerbek na zdrowiu powoda wynosi nadal 60%. W ocenie skarżącego Sąd Apelacyjny wadliwie ocenił rozmiar krzywdy powoda, opierając się wyłącznie na wnioskach z opinii psychiatryczno-psychologicznej.

Ponadto, za przyjęciem skargi do rozpoznania ze względu na oczywistość zarzutu naruszenia art. 445 § 1 k.c. w zw. z art. 444 § 1 k.c. i art. 361 § 1 i 2 k.c. ma przemawiać fakt zaistniały po wydaniu zaskarżonego wyroku, a mianowicie wydanie przez lekarza orzecznika ZUS orzeczenia z 12 czerwca 2014 r. stwierdzającego całkowitą niezdolność do pracy w związku z wypadkiem przy pracy istniejącą nadal od 1 kwietnia 2013 r. do 30 czerwca 2017 r. Skarżący wskazał, że treść tego orzeczenia pozostaje w sprzeczności z opinią biegłych sądowych, na podstawie której Sąd Apelacyjny wydał zaskarżony wyrok. Biegli stwierdzili, że powód „...nie jest niezdolny do jakiegokolwiek pracy z uwagi na stan organizmu...”, oraz że „...stan neurologiczny powoda nie jest przyczyną niezdolności do pracy...”.

Skarżący wskazał również, że w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne dotyczącej sytuacji procesowej, w której Sąd drugiej instancji rozpoznający apelację powinien uchylić zaskarżony wyrok i przekazać sprawę do rozpoznania Sądowi pierwszej instancji. Skarżący wyjaśniał, że w tej sprawie, Sąd Apelacyjny, w ramach ponownego rozpoznania sprawy, przeprowadził samodzielnie postępowanie dowodowe polegające na dopuszczeniu dowodów z dwóch opinii

biegłych lekarzy (neurologa i psychiatry) oraz opinii psychologa. W wyniku tego postępowania dowodowego Sąd drugiej instancji doszedł do odmiennych ustaleń faktycznych w stosunku do poprzednich wyroków odnośnie uszczerbku na zdrowiu powoda, rozmiaru krzywdy i wysokości zadośćuczynienia. Zdaniem skarżącego okoliczność ta – konieczność przeprowadzenia postępowania dowodowego w powyższym zakresie - stanowiła przesłankę uchylenia wyroku i przekazania sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Okręgowemu w trybie art. 386 § 4 k.p.c. Według skarżącego zachodzi konieczność ustalenia granic prawnych swobody decyzyjnej sądu w zakresie możliwości uchylenia wyroku w trybie art. 386 § 4 k.p.c. lub sformułowania ogólnych dyrektyw, jeżeli chodzi o kryteria, którymi powinien kierować się sąd podejmujący decyzję, a to z uwagi na istotny wpływ tej decyzji na uprawnienie do zaskarżenia wyroku i sytuację procesową strony.

Strona pozwana w odpowiedzi na skargę kasacyjną wniosła o odmowę przyjęcia skargi do rozpoznania, a w przypadku przyjęcia jej do rozpoznania – o jej oddalenie; w każdym przypadku o zasądzenie kosztów postępowania kasacyjnego, w tym kosztów zastępstwa prawnego według norm przepisanych.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. W związku z tym wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania powinien wskazywać, że zachodzi przynajmniej jedna z okoliczności wymienionych w powołanym przepisie, a jego uzasadnienie zawierać argumenty świadczące o tym, że rzeczywiście, biorąc pod uwagę sformułowane w ustawie kryteria, istnieje potrzeba rozpoznania skargi przez Sąd Najwyższy (por. postanowienie SN z 17 czerwca 2014 r., II UK 43/14, LEX nr 1738487).

Skarżący uzasadniając przyjęcie skargi do rozpoznania, wskazuje na występowanie w sprawie istotnego zagadnienia prawnego (art. 398⁹ § 1 pkt 1

k.p.c.). Zgodnie z utrwalonym stanowiskiem Sądu Najwyższego istotność zagadnienia prawnego konkretyzuje się w tym, że w danej sprawie występuje zagadnienie prawne mające znaczenie dla rozwoju prawa lub znaczenie precedensowe dla rozstrzygnięcia innych podobnych spraw. Twierdzenie o występowaniu istotnego zagadnienia prawnego jest uzasadnione tylko wtedy, kiedy przedstawiony problem prawny nie został jeszcze rozstrzygnięty przez Sąd Najwyższy lub kiedy istnieją rozbieżne poglądy w tym zakresie, wynikające z odmiennej wykładni przepisów konstruujących to zagadnienie (postanowienie SN z 12 marca 2010 r., II UK 400/09, LEX nr 577468).

W tej sprawie nie występuje istotne zagadnienie prawne w przedstawionym wyżej znaczeniu. Należy podkreślić, że Sąd Najwyższy wielokrotnie wypowiadał się na temat art. 386 § 4 k.p.c., wskazując kiedy przepis ten może mieć zastosowania. Sąd Najwyższy, dokonując wykładni tego przepisu, w pierwszej kolejności podkreśla, że postępowanie przed sądem drugiej instancji – ze względu na model apelacji pełnej – stanowi kontynuację postępowania pierwszoinstancyjnego, a sąd drugiej instancji jako sąd merytoryczny powinien dokonać własnych ustaleń faktycznych i na ich podstawie ocenić zasadność powództwa, oraz, iż nie może ograniczać się jedynie do skontrolowania prawidłowości orzeczenia sądu pierwszej instancji. W tym kontekście art. 386 § 4 k.p.c. wprowadza wyjątki od zasady apelacji pełnej, a tym samym nie może być interpretowany rozszerzająco. Wykładnia art. 386 § 4 k.p.c. prowadzi do wniosku, że uchylenie wyroku sądu pierwszej instancji uzasadnia jedynie konieczność przeprowadzenia postępowania dowodowego w całości. Odpowiednio, uchylenia wyroku sądu pierwszej instancji nie uzasadnia konieczność uzupełnienia postępowania dowodowego w znacznej części (postanowienia SN z: 21 października 2014 r., III PZ 9/14, LEX nr 1532750; 20 lutego 2015 r., V CZ 112/14, LEX nr 1677146 i powołane tam orzeczenia; 29 kwietnia 2015 r., V CZ 17/15, LEX nr 1751298 i powołane tam orzeczenia). Tak rozumiany art. 386 § 4 k.p.c. nie narusza zasady dwuinstancyjności postępowania sądowego, przewidzianej w art. 176 ust. 1 Konstytucji, która wymaga zapewnienia co najmniej jednej instancji odwoławczej, dokonującej oceny prawidłowości postępowania i rozstrzygnięcia sądu pierwszej instancji oraz bazuje na założeniu, że przeprowadzenie merytorycznego rozpoznania sprawy przez sądy dwóch

instancji wystarczy do prawidłowego ustalenia stanu faktycznego i rozstrzygnięcia sprawy (por. postanowienie SN z dnia 21 maja 2014 r. II CSK 509/13, LEX nr 1511198). Uzupełnienie postępowania dowodowego przez sąd drugiej instancji, nawet w przeważającym zakresie, nie prowadzi do osądzenia sprawy w jednej instancji - odwoławczej, lecz do zrealizowania zasady apelacji pełnej, która bez wątplenia nie narusza konstytucyjnej zasady dwuinstancyjności postępowania sądowego (postanowienie SN z 29 kwietnia 2015 r., V CZ 17/15, LEX nr 1751298).

Zestawiając powyższe utrwalone i jednolite stanowisko Sądu Najwyższego dotyczące wykładni art. 386 § 4 k.p.c. z argumentami skarżącego, zagadnienie dotyczące „sytuacji procesowych, w jakich Sąd drugiej instancji ponownie rozpoznający apelację powinien uchylić zaskarżony wyrok i przekazać sprawę do rozpoznania sądowi pierwszej instancji” nie stanowi istotnego zagadnienia prawnego w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c.

Jeżeli chodzi o pozostałe okoliczności przywołane przez skarżącego, a mające uzasadniać przyjęcie skargi do rozpoznania, to należy zauważyć, że oczywista zasadność skargi kasacyjnej powinna wynikać z widocznego *prima facie* naruszenia przepisów prawa (postanowienie SN z 25 lutego 2008 r., I UK 339/07, LEX nr 453109). Spełnienie tej przesłanki możliwe jest wyłącznie przy tak kwalifikowanym naruszeniu prawa, którego stwierdzenie nie wymaga dokonywania pogłębionej analizy prawnej lub prawniczej (por. postanowienie SN z: 10 lipca 2007 r., II UK 45/07, LEX nr 898439; 2 sierpnia 2007 r., III UK 45/07, LEX nr 898318). Ponadto, o oczywistej zasadności skargi kasacyjnej nie można mówić, gdy skarżący dla uzasadnienia wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania powołuje się na uchybienia sądu drugiej instancji o charakterze proceduralnym, które w ogóle nie poddają się kontroli kasacyjnej, w szczególności dotyczy to zarzutu naruszenia art. 233 § 1 k.p.c. (por. postanowienie SN z 23 stycznia 2014 r., I UK 365/13, LEX nr 1646124 i powołane tam orzecznictwo).

Skarżący oczywistą zasadność skargi wiąże z zarzutem naruszenia art. 445 § 1 k.c. w zw. z art. 444 § 1 k.c. i art. 361 § 1 i 2 k.c. poprzez ustalenie wysokości zadośćuczynienia w odniesieniu do 35% uszczerbku na zdrowiu psychicznym powoda, gdy z opinii biegłego neurologa z 29 marca 2013 r. wynikało, że uszczerbek na zdrowiu powoda wynosił nadal 60%. Pełnomocnik skarżącego,

stawiając ten zarzut, w istocie zmierza do zakwestionowania oceny materiału dowodowego dokonanej przez Sąd drugiej instancji. Sąd drugiej instancji opart zaskarżony wyrok m.in. na opiniach biegłych psychiatry i psychologa, dokumentacji medycznej powoda, ale również przywołanej przez skarżącego opinii neurologa (s. 11, 12 zaskarżonego wyroku). Sąd nie tylko nie pominął opinii biegłego neurologa, ale uwzględnił wynikające z niej wnioski, w szczególności wnioski o bardzo dobrych rokowaniach dotyczących stanu fizycznego i somatycznego powoda (s. 14 zaskarżonego wyroku). W konsekwencji przyjął, że głównym problemem zdrowotnym powoda są i pozostają nadal zaburzenia psychiczne. Co z kolei warunkowało znaczenie, jakie przy orzekaniu o roszczeniu powoda, Sąd przypisał okoliczności aktualnego stopnia uszczerbku na zdrowiu powoda w zakresie zaburzeń psychologicznych. Jednocześnie Sąd drugiej instancji podkreślił, uwzględniając orzecznictwo Sądu Najwyższego, że ustalony stopień utraty zdrowia nie jest równoznaczny z rozmiarem krzywdy i wielkością zadośćuczynienia. Uwzględniając powyższe okoliczności, twierdzenie o oczywistym naruszeniu art. 445 § 1 k.c. w zw. z art. 444 § 1 k.c. i art. 361 § 1 i 2 k.c. nie uzasadnia przyjęcia skargi do rozpoznania.

Przyjęcia skargi do rozpoznania nie uzasadnia również zarzut naruszenia art. 445 § 1 k.c. w zw. z art. 444 § 1 k.c. i art. 361 § 1 i 2 k.c. powiązany ze stwierdzeniem, że w dniu 12 czerwca 2014 r. lekarz orzecznik ZUS orzekł całkowitą niezdolności powoda do pracy od 1 kwietnia 2013 r. do 30 czerwca 2017 r. Skarżący nie uzasadnił na czym, w kontekście tej okoliczności - która miała miejsce po wydaniu i ogłoszeniu zaskarżonego wyroku - miałyby polegać naruszenie przepisów prawa materialnego przez Sąd drugiej instancji. Przywołując wcześniejsze rozważania, oczywista zasadność skargi kasacyjnej w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. wiąże się z kwalifikowanym naruszeniem przepisów prawa, skutkujących wydaniem wadliwego orzeczenia. Brak takiego naruszenia wyklucza przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania ze względu na jej oczywistą zasadność.

Mając na względzie powyższe, zgodnie z art. 398⁹ § 2 k.p.c., Sąd Najwyższy orzekł jak w sentencji.

Uwzględniając sytuację życiową i materialną powoda, na podstawie art. 102 w zw. z art. 391 § 1 i art. 398²¹ k.p.c., odstąpiono od obciążania go kosztami postępowania kasacyjnego.

eb